

Nieuw Nederlands

Lesbrief Spreken en gesprekken

Onderdeel: **zelf een debatstelling maken**

Voor: **bovenbouw vmbo, havo, vwo**

Duur: **50 minuten**

Lesvoorbereiding: maak zelf debatstellingen

In iedere discussie of debat staat een stelling centraal. Maar het bedenken van zo'n stelling is moeilijk en gaat dan ook vaak fout. Neem stellingen als 'duurzaamheid begint bij jezelf', 'goede ouderenzorg is belangrijk' of 'fatsoen moet je doen'. Deze stellingen resulteren meestal in gewauwel waarbij iedereen al na een minuut de draad kwijt is. Dan is het als docent moeilijk om leerlingen op hun argumentatie en presentatie te beoordelen. Maar hoe maak je zo'n stelling dan wel?

Formuleer een beleidsstelling

Het makkelijkste is om een zogenaamde 'beleidsstelling' te formuleren. Hierbij debatteer je over de zin en onzin van een oplossing voor een bepaald probleem. Zo vindt vrijwel iedereen duurzaamheid belangrijk, maar het interessante debat zit juist in de vraag wat de beste manier is om die duurzaamheid te bereiken. Dat is namelijk waar de meningen over verschillen.

Praktijk

Kies dus liever niet stellingen zoals 'duurzaamheid begint bij jezelf', 'goede ouderenzorg is belangrijk' of 'fatsoen moet je doen', maar kies voor: 'duurzaamheidssubsidies moeten worden afgeschaft', 'de AOW-uitkering moet omhoog' of 'het nasissen van vrouwen door jongens moet strafrechtelijk worden aangepakt'. Zo zorg je dat het debat gaat over een maatregel die ook echt in de praktijk kan worden gebracht.

De tien criteria voor een goede stelling

- *De stelling moet controversieel zijn binnen de groep die erover debatteert*
- *Het moet meteen duidelijk zijn waar de stelling over gaat*
- *De stelling moet absoluut geformuleerd zijn (dus niet: 'in sommige gevallen')*
- *De stelling moet prikkelen, pijn doen en geen nuance bevatten*
- *De stelling bestaat uit één zin*
- *De stelling moet positief geformuleerd zijn (vermijd het woord 'niet')*
- *De stelling mag geen argumenten bevatten (vermijd 'want' of 'omdat')*
- *De stelling mag niet innerlijk tegenstrijdig zijn*
- *De stelling moet ondubbelzinnig geformuleerd zijn*
- *De stelling mag geen 'truism' bevatten als twistpunt*

Drie voorbeelden

- *Mannelijke leraren moeten een bonus krijgen voor het werken op een basisschool*
- *Als je vlucht voor armoede moet je ook in Nederland kunnen blijven*
- *Iedereen in Nederland moet een dubbele (of meervoudige) nationaliteit kunnen hebben*

Test je kennis!

Als je denkt door te hebben waar een stelling aan moet voldoen, doe dan de test. Wat is er mis met de volgende stellingen?

1. Het verbod op harddrugs is slecht.
2. Prostitutie moet in Nederland worden gedoogd.
3. Nieuwe auto's moeten duurzaam en kostenefficiënt worden.

Antwoorden

1. Ingewikkeld geformuleerd, je bent tegenstander van het feit dat het verbod op harddrugs slecht is. Bent u er nog? Makkelijker is: 'Harddrugs moet worden gelegaliseerd'.
2. Dat is reeds de status quo. Een stelling moet juist gaan over de verandering van het huidige beleid. Dus bijvoorbeeld: 'Prostitutie moet in Nederland worden verboden'.
3. Je kunt voor duurzaamheid zijn en tegen kostenefficiëntie. Ben je dan voor- of tegenstander? Dit is een meerduidige stelling. Kies een van de twee.

Succes met het formuleren van uw eigen stellingen!

PS Nog makkelijker: kijk op www.schooldebatteren.nl voor een lange lijst met stellingen die geschikt zijn voor scholieren.

 Kijk voor meer oefeningen voor spreken en gesprekken op www.schooldebatteren.nl